

Területi vagy vidékfejlesztési statisztika?

Megújuló területi közigazgatás és a statisztika

Szentendre, 2012. május 16.

Lengyel György

Miről van szó?

- A vidékfejlesztési statisztika alapvető feladata, hogy megbízható, valós képet adjon a **vidéki térségek** gazdasági fejlettségéről, az ott élők társadalmi viszonyairól, mindezek változásáról.
- A vidéki térségek lehatárolásához, valamint a folyamatok leírásához nemzetközi vizsgálati módszereket, osztályozásokat, fogalmakat és mutatószámokat használ fel.

Miről van szó?

Téma	Mutató	Változók
Népesség	Lakónépesség változása	Lakónépesség január 1-én, Folyó és előző év
Vándorlás	Bevándorlás	Nemzetközi és belföldi
	Kivándorlás	Nemzetközi és belföldi
Természetes népesség változás	Születési / halálozási arány és változás	Születések száma Halálozások száma Folyó és előző év
Korstruktúra változás		Korstruktúra Folyó és előző év

Miről van szó?

- A vidékfejlesztési statisztika szoros kapcsolatban van a területi statisztikával, annak a vidéki térségekre vonatkozó részterülete, amely figyelembe veszi a vidék sajátos jellegét.
- Az eredmények prezentálását, és így a folyamatok elemzését jelentősen segíthetik a térinformatikai alkalmazások. Ezáltal a területi összehasonlítások – mind országon belül, mind nemzetközi vonatkozásban – lehetővé teszik a gazdasági-társadalmi folyamatok térszerkezetének, és az azokra ható tényezőknek az elemzését.

Miről van szó?

- A vidékfejlesztési statisztika eredményeit felhasználják a vidékfejlesztési politika célterületeinek meghatározásához, az intézkedések hatékonyságának méréséhez.
- A vidékfejlesztési statisztika
nem rendelkezik
önálló adatgyűjtéssel. A mutatók előállításához a szakstatisztikák területi, települési információit integrálja.

- A TANÁCS 1698/2005/EK RENDELETE (2005. szeptember 20.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról

Alapvető célkitűzésének meghatározása (4. cikk):

- A mezőgazdaság és az erdészet versenyképességének javítása a szerkezet-átalakítás, a fejlesztés és az innováció támogatása révén;
- A környezet és a vidék minőségének javítása a termőföld-hasznosítás támogatása révén;
- Az életminőség javítása a vidéki területeken és a gazdasági tevékenység diverzifikálására történő ösztönzés.

Mutatók (81. cikk):

- A vidékfejlesztési programok célkitűzéseikhez viszonyított előrehaladásának, hatékonyságának és eredményességének a mérése az alaphelyzetre, valamint a programok pénzügyi végrehajtására, teljesítményére, eredményeire és hatására vonatkozó mutatókkal történik.

Közös mutatók

- A közös felügyeleti és értékelési keretszabályozás a célkitűzések rangsorának minden szintjére vonatkozóan meghatározott számú közös mutatót határoz meg.
- Az egyes intézkedések beavatkozási logikája és a kapcsolódó közös mutatók az intézkedésekre vonatkozó adatlapon található.

Forrásmutatók

- Az egyes támogatási szinteken a költségvetésre vagy más forrásokra vonatkoznak.
- A pénzügyi forrásmutatókat az (éves) kötelezettségvállalások és az elszámolható költségekkel kapcsolatosan az egyes műveletekre, intézkedésekre, illetve programokra rendelkezésre álló pénzalapok kifizetése tekintetében a fejlődés kimutatására használják.
- *Példa:* a Bizottságnak bejelentett ráfordítás intézkedésként

Teljesítménymutatók

- Ezek a programokon belül közvetlenül megvalósított tevékenységeket mérik. Ezek a tevékenységek a beavatkozás operatív céljainak megvalósítását célzó első lépések, amelyeket fizikai vagy pénzegységben mérnek.
- *Példa:*
 - szervezett képzések száma,
 - a beruházási támogatásban részesülő gazdaságok száma,
 - a beruházások teljes mennyisége.

Eredménymutatók

- Ezek mérik a beavatkozás közvetlen és azonnali hatásait. Tájékoztatást adnak például a közvetlenül kedvezményezett viselkedésében, kapacitásában vagy teljesítményében bekövetkező változásokról és ezeket fizikai vagy pénzegységben mérik.
- Példa:
 - a megteremtett munkahelyek bruttó száma,
 - sikeres képzési eredmények

Hatásmutatók

- Ezek a programnak a közvetlen kedvezményezettekre gyakorolt azonnali hatásain túlmutató előnyökre vonatkoznak a beavatkozás szintjén, valamint általánosabban a program által érintett terület szintjén. Ezek a mutatók a program tágabb célkitűzéseéhez kapcsolódnak. Általában „nettó” értékben szerepelnek, ami azt jelenti, hogy azokat a hatásokat, amelyek nincsenek összefüggésben a beavatkozással, levonják (pl. kettős számlálás, bruttó holtteher) és a közvetett hatásokat figyelembe veszik (eltolódás és szorzók).
- Példa:
 - a foglalkoztatottság növelése a vidéki területeken,
 - megnövekedett termelékenység a mezőgazdasági ágazatban,
 - a megújuló energia termelésének növekedése.

Célkitűzéshez kapcsolódó kiindulási mutatók

- Ezek a mutatók a program szélesebb célkitűzéseivel kapcsolódnak. Ezeket a rendeletben meghatározott célokkal kapcsolatos SWOT-elemzés kialakításához használják. Ezenkívül olyan kiindulási pontként (referenciaként) is használatosak, amelyekhez a programok hatását viszonyítják. A kiindulási mutatók a programozási időszak elején fennálló helyzetet és az ezt követő tendenciát tükrözik. A hatás becslése azt a későbbi változási részt tükrözi, amely a programmal van összefüggésben, miután a kiindulási tendenciát és az egyéb felmerülő tényezőket számításba vették.

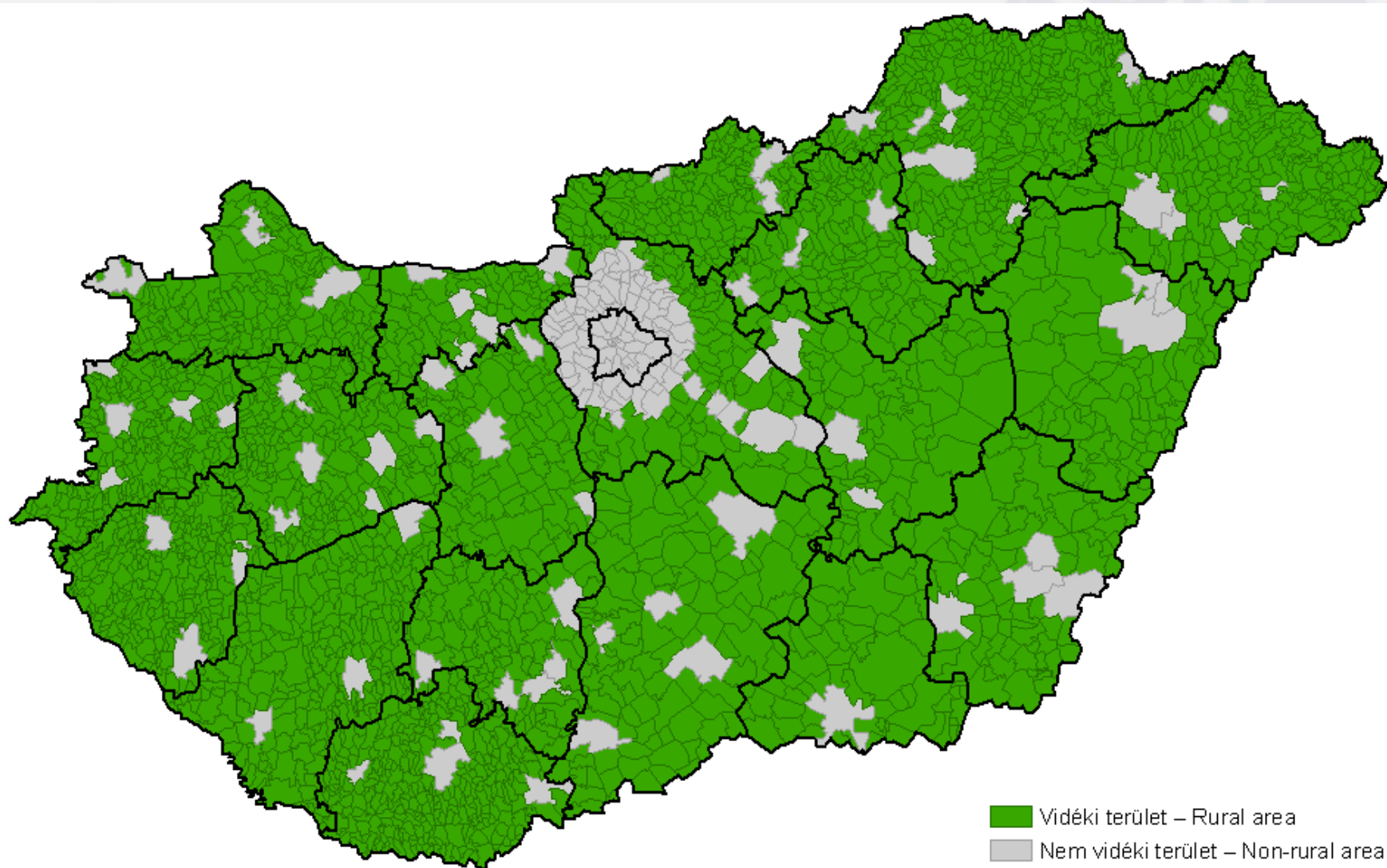
Körülményekkel összefüggő kiindulási mutatók

- Ezek azokra az általános körülményekkel összefüggő trendekre vonatkozó aspektusokról nyújtanak információt, amelyek valószínűleg hatással vannak a program teljesítményére. A körülményekkel összefüggő kiindulási mutatók két célt szolgálnak:
 - hozzájárulnak a régión belüli erősségek és gyengeségek meghatározásához, és
 - segítik a programon belül elért hatásoknak az általános gazdasági, társadalmi, strukturális vagy környezeti tendenciák fényében való értelmezését.

Kiegészítő mutatók

- Mivel elképzelhető, hogy a közös mutatók, különösen a nemzeti prioritások és a helyszín specifikus intézkedések esetében, nem képesek a program valamennyi hatásának kimutatására, ezért a programokon belül kiegészítő mutatók meghatározására van szükség.
- A kiegészítő mutatókat rugalmas keretek között a tagállamok fejlesztik ki, ügyelve azonban arra, hogy azok összhangban legyenek a közös felügyeleti és értékelési keretszabályozásban található, a mutatók használatára vonatkozó általános elvekkel.

Vidéki területek lehatárolása

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 1

- A DG AGRI és a DG ESTAT által kidolgozott mutatók szolgáltatása az Eurostat felé a kívánt területi szinten és részletezettségben;
- Az adatszolgáltatás első fázisa nem igényelt pótlólagos adatgyűjtést, az adatgazda főosztályok a meglevő adatok új szempontok szerinti feldolgozásával tudták teljesíteni az igényeket.

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 2

		2005	2006	2007	2008	2007	2008	2009
			old method			new method		
Budapest	HU101	14 732	17 062	16 564	18 859	18 625	19 834	12 797
Pest	HU102	49 858	49 331	53 739	65 331	56 964	66 348	47 171
Fejér	HU211	42 110	44 973	41 612	44 568	42 637	47 711	37 998
Komárom	HU212	23 573	22 982	29 926	27 672	30 659	28 773	26 570
Veszprém	HU213	25 164	26 204	32 833	37 283	33 615	29 330	25 220
Győr	HU221	44 480	38 991	41 292	51 821	43 596	42 252	37 741
Vas	HU222	27 141	30 322	40 038	38 003	42 392	33 548	26 957
Zala	HU223	26 380	25 185	27 304	33 101	29 775	30 765	25 383
Baranya	HU231	42 855	46 294	39 157	48 434	39 400	42 996	39 905
Somogy	HU232	40 665	40 413	44 046	46 879	45 770	46 473	39 146
Tolna	HU233	34 158	39 041	35 237	35 581	35 873	37 139	29 524
Borsod	HU311	39 752	38 964	38 641	47 051	39 832	45 558	35 475
Heves	HU312	25 466	24 816	24 487	27 525	26 360	28 724	22 471
Nógrád	HU313	9 152	8 036	8 923	9 500	9 357	10 053	8 264
Hajdú	HU321	65 906	63 102	71 756	80 995	75 662	69 362	61 398
Jász-N-Sz	HU322	28 571	43 097	46 123	58 245	46 928	56 309	43 811
Szabolcs	HU323	55 028	54 770	54 640	56 988	56 781	63 968	53 286
Bács	HU331	73 812	91 801	81 943	91 114	84 233	80 067	67 105
Békés	HU332	60 754	57 821	63 796	77 926	67 527	72 179	57 877
Csongrád	HU333	59 033	54 644	65 928	69 557	68 926	60 640	48 539

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 3

- A rendelet szerint minden tagállam nemzeti stratégiai tervet nyújt be, amely feltünteti az EMVA és az érintett tagállam cselekvési prioritásait.
- A Rendelet 13 cikkének 1. és 2. bekezdése alapján minden tagállamnak kétfévente összefoglaló jelentést kell készíteni és a Bizottsághoz benyújtani a nemzeti Stratégiai Tervében foglalt célok megvalósulásáról.

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 4

- A Bizottság által kiadott Stratégiai Monitoring Jelentésre vonatkozó útmutatója alapján a jelentés az alábbi szerkezetben készül el:
 - általános gazdasági / társadalmi / környezeti állapot bemutatása
 - a stratégiai célok megvalósulásában elért előrehaladás, illetve az előrehaladás értékelése
 - pénzügyi előrehaladás
 - hatékonyságelemzés
 - folyamatos értékelés
 - az EMVA és a többi pénzügyi eszköz közötti összhang és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 5

- A vidékfejlesztési programok célkitűzéseikhez viszonyított előrehaladásának, hatékonyságának és eredményességének a mérése a kiindulási helyzetre, valamint a programok pénzügyi végrehajtására, teljesítményére, eredményeire és hatására vonatkozó mutatókkal történik.
- Amennyiben lehetséges, a mutatókra vonatkozó adatokat kor és nem szerinti bontásban kell szolgáltatni.

Rendszeres adatszolgáltatási feladatok - 6

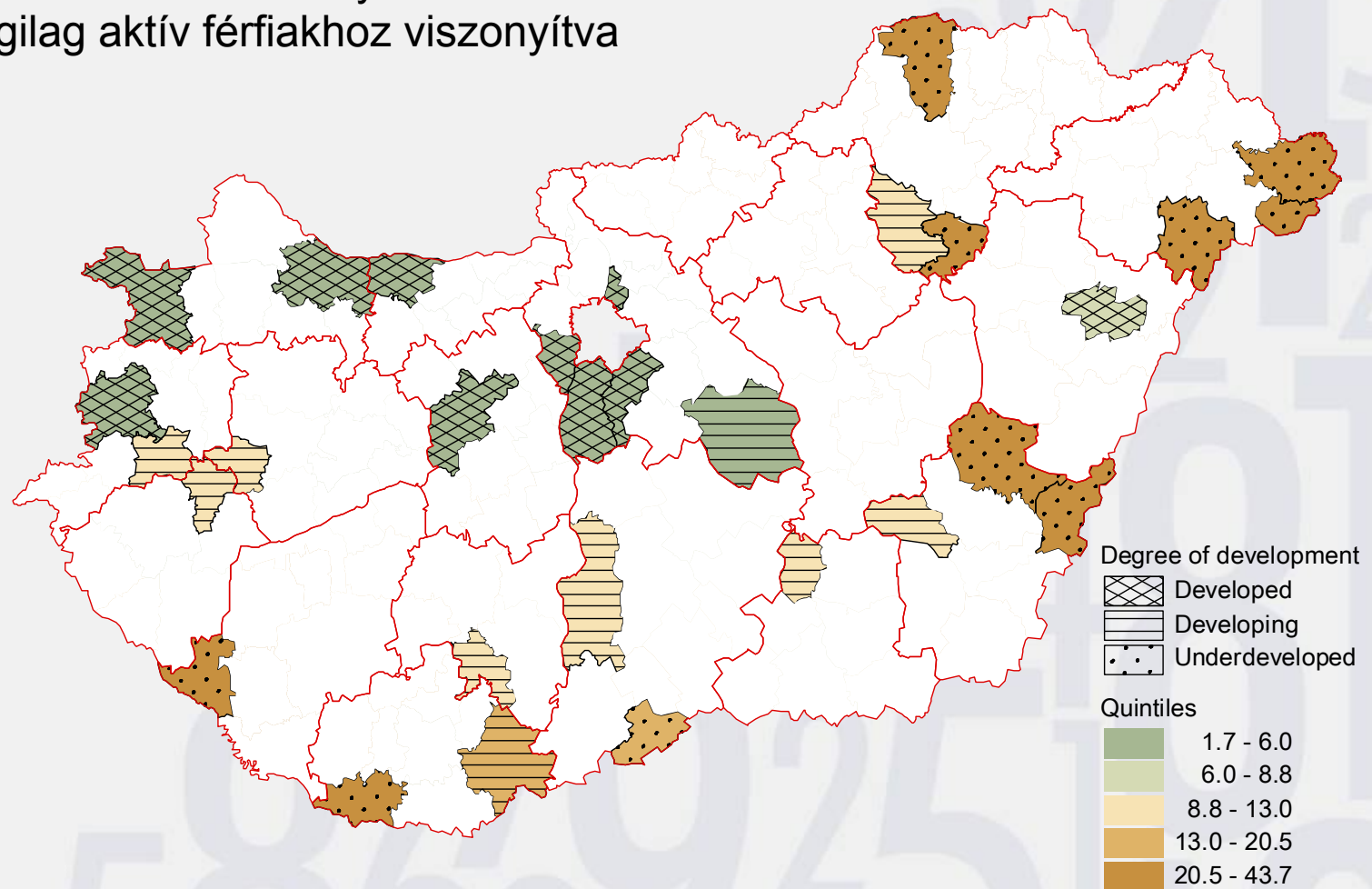
Indikát or sorszá ma	Indikátor	Indikátor mérése	Mértékegysé g	Bázisév	Alapada t	Célérték	Aktuális adat éve	Aktuális adat
Célkitűzéshez kapcsolódó bázisindikátorok								
4	Az alap és teljes oktatásban részesült gazdálkodók arány	Alap	%	2005	4,9	20	NA	5,7
		Teljes			7,5	10	2007	7,4
5	A mezőgazdasági népesség korszerkezete	A 35 év alatti gazdálkodók száma az 55 év feletti gazdálkodók számához viszonyítva	%	2006	15	20	2007	13,8
		35 év alatti gazdálkodók száma	ezer fő	2006	54,7	65	2007	46,8
		55 év fölötti gazdálkodók száma	ezer fő	2006	365,7	330	2007	339,5
6	A munkaerő termelékenysége a mezőgazdaságban	Az éves munkaegységre jutó bruttó hozzáadott érték	euró/éves munkaegység	2004- 2006 átlaga	4170	5970	2007-2009 átlaga (előzetes)	7220,0
7	Bruttó állóeszköz-felhalmozás a mezőgazdaságban	Bruttó állóeszköz-felhalmozás a mezőgazdaságban	millió euró	2005	801	1067,8	2008	850,9
8	A foglalkoztatás fejlesztése a mezőgazdaságban	A mezőgazdasági foglalkoztatottak száma	ezer fő	2005	194	179	2009	175,8
9	Gazdasági fejlődés a mezőgazdaságban	Bruttó hozzáadott érték a mezőgazdaságban	millió euró	2004	2688,5	3500	2008	3479,2
10	A munkaerő termelékenysége az élelmiszeriparban	Az élelmiszeriparban foglalkoztatottakra jutó bruttó hozzáadott érték	euró/ foglalkoztatot t	2004	13900	20100	2008	16511,0

Módszertani fejlesztések - 1

- A „vidéki térség” fogalom definíciójának harmonizálása. Ez sok országban még nem definiált, míg másoknál jelenleg viták folynak erről. Azon országok, amelyeknek van saját definíciója, azok igen eltérőek egymástól.
- Olyan vidékfejlesztési statisztikai mutatók kifejlesztése, amelyek leíró mutatóként használhatók az Európai Unió tagországainak Nemzeti Vidékfejlesztési Terveiben. A fejlesztés során követendő főbb szempontok
 - A mutatók valóban a vidék fejlettségét írják le
 - A kidolgozott mutatók térben és időben lehetővé tegyék az összehasonlítást
 - Legfőképpen: meglevő adatokból előállíthatóak legyenek.

Módszertani fejlesztések - 2

A munkanélküli férfiak aránya a
gazdaságilag aktív férfiakhoz viszonyítva

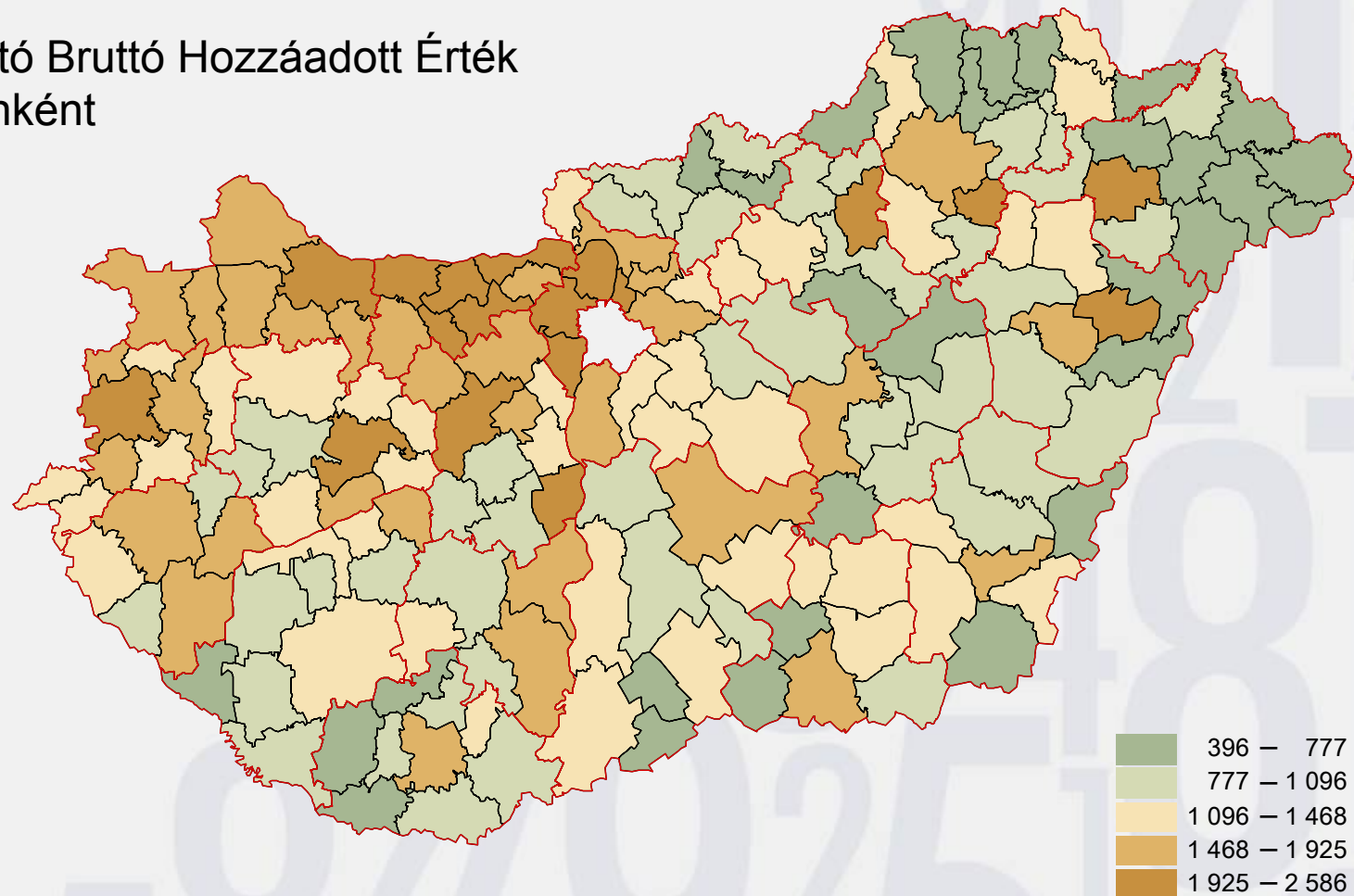

Módszertani fejlesztések - 3

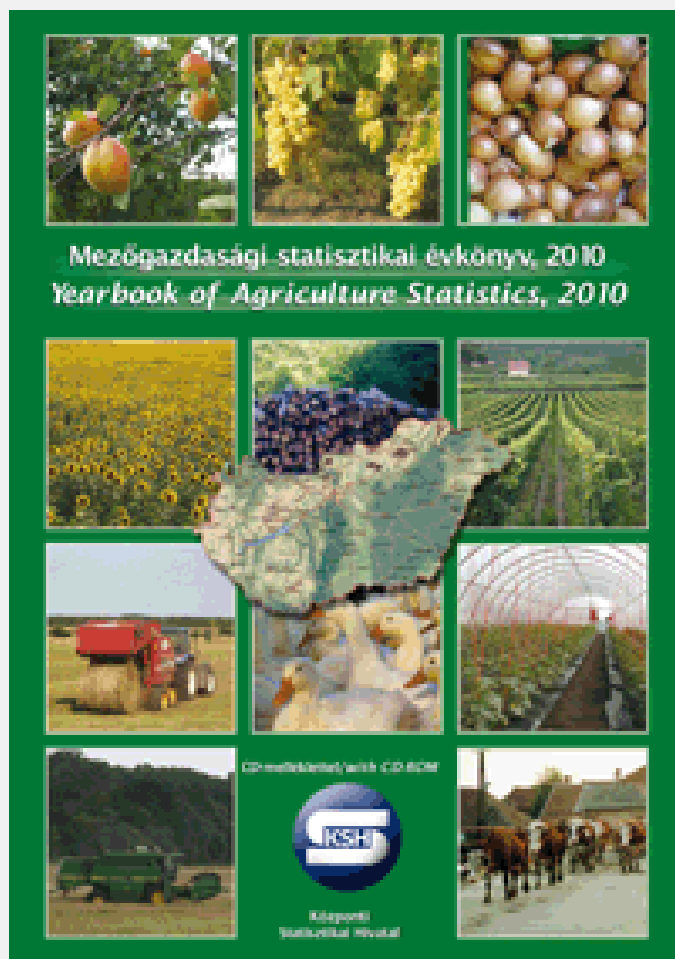
- Becslési módszertant fejlesztése azokra a vidékfejlesztési statisztikai mutatókra, amelyek csak magasabb területi aggregáltsági szinten állnak rendelkezésre. A becslési eljárás alapja lehet egy további módszertani fejlesztésnek, amelynek célja a kistérségi szintű adatközlés.
- Integrált értékelési módszer fejlesztése a területi egységek fejlettségének térbeli és időbeli összehasonlíthatósága érdekében. Az egyedi mutatók összevetése a területi egységek különböző fejlettségét mutathatják. Ezek komplex megközelítése valósabb képet adhat a tényleges fejlettségi eltérésekről.

Módszertani fejlesztések - 4

Egy főre jutó Bruttó Hozzáadott Érték
kistérségenként

Mezőgazdasági statisztikai évkönyv, 2010 (CD-melléklettel)

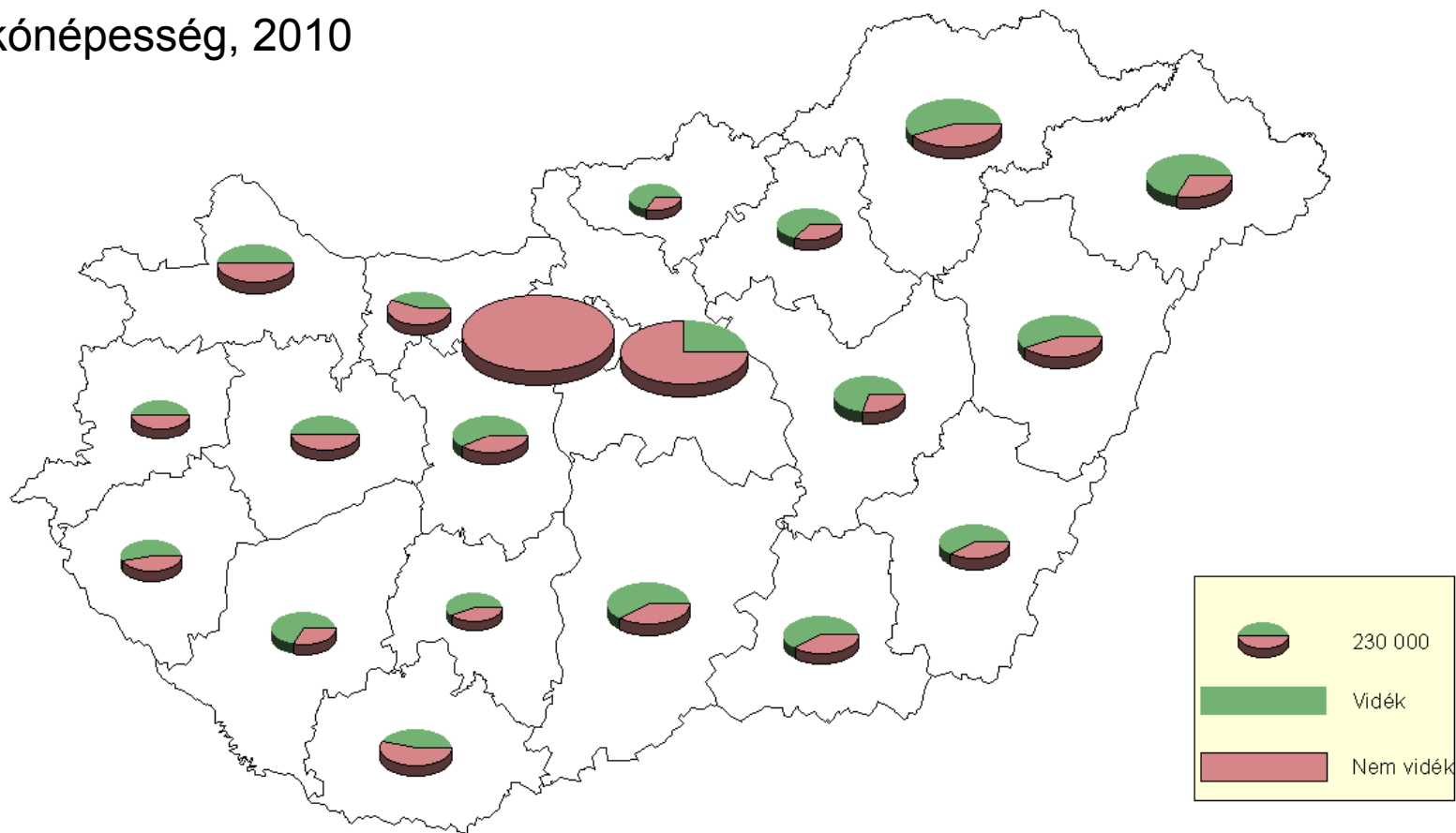
Részletes adatokat tartalmaz a mezőgazdasági termelés személyi, műszaki és anyagi feltételeiről, a növénytermesztésről és az állattenyésztésről, a mezőgazdasági szervezetek gazdálkodásáról, a termékek értékesítéséről és az árakról.

Külön fejezetben számol be területi egységenként a fontosabb növénytermesztési és állattenyésztési adatokról; bemutatja a világ, az EU-27 és a főbb országok mezőgazdasági termelését.

Tartalmaz **vidékfejlesztési adatokat**

Mezőgazdasági statisztikai évkönyv, 2010 (CD-melléklettel)

Lakónépesség, 2010

A 60 éves és idősebb
népesség aránya, 2010

